

FELÜLVIZSGÁLATOK A MŰSZAKI EGYETEMI KÖNYVTÁRAKBAN

dr. Héberger Károly – dr. Móra László

Könyvtáraink módszertani vizsgálatai hazánkban az 1950-es években kezdődtek, amikor is egyes országos nagykönyvtárak mellett a tudományegyetemek könyvtárainak felmérésére került sor. Ezt követte 1954-56-ban néhány szakegyetemünk /orvostudományi, agráregyetemi stb./ könyvtárának felülvizsgálatát. E vizsgálatok célja az volt, hogy a felettes hatóságokat tájékoztassák könyvtáraink helyzetéről, továbbá, hogy a bizottságokban résztvevő legjobb szakemberek tanácsaikkal segítséget nyújtsanak a vizsgált könyvtárak munkájának megjavításához. A könyvtárügy szervezetét kodifikáló 1956. évi 5.sz. törvényerejű rendelet megjelenése után a vizsgálatok köre kibővült a könyvtári törvényben lefektetett elvek és rendszerek gyakorlati végrehajtásának ellenőrzésével. A könyvtári törvény alapján létrehozott műszaki felsőoktatási könyvtárhálózatban a felülvizsgálatok 1960 után kezdődtek abból a társadalmi igényből kiindulva, hogy a műszaki fejlesztés és az oktatási reform egyre növekvő feladataival összhangban kell a könyvtári apparátusokat is kiépíteni. Először a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Könyvtárát /NMEK/ vizsgálták meg 1961-ben, ezt követte 1963-ban a hálózati központ, a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára /BMEK/ és végül 1964-ben a Veszprémi Vegyipari Egyetem Könyvtárának /VVEK/ a felmérése, amely után a műszaki felsőoktatás könyvtárainak helyzete teljes egészében megvilágítást nyert.

E könyvtárvizsgálatok részletes történetének ismertetése nem feladatunk, a bizottságok jelentései pontosan tartalmazzák a ténymegállapításokat, a munka megjavítását és továbbfejlesztését célzó javaslatokkal együtt. /1/ Szándékunk csupán annyi, hogy egyrészt a felülvizsgálatok lefolyásának, módszereinek vázolásával tanulságokkal szolgáljunk, másrészt röviden beszámoljunk a vizsgálatok hatásáról, a bizottságok javaslatainak végrehajtásáról. Cikkünk publikálására serkentett az e témával foglalkozó hazai és külföldi szakirodalom viszonylagos szegénysége. Szükséges lenne pedig az egyes könyvtárvizsgálatok alapján összefoglaló helyzetképet rajzolni a jó tapasztalatok és közös tanulságok közkinccsé tétele érdekében. Mi ezt a másutt is hangoztatott jogos kívánságot kibővíténénk a felülvizsgálatok lefolytatásáról, módszertanáról központilag kidolgozott utmutató kiadásának igényével. /2/

MÓDSZERTANI, SZERVEZÉSI KÉRDÉSEK

A vizsgálatokat a műszaki egyetemi könyvtárak főfelügyeleti hatósága a Művelődésügyi Minisztérium Felsőoktatási Főosztálya és Könyvtárosztálya rendelte el azzal a feladattal, hogy helyszíni vizsgálódás alapján tegyenek javaslatokat a könyvtárak fejlesztésére, különös tekintettel az oktatási reformmal kapcsolatosan felmerülő szakkönyvtári funkciókra. E célkitűzéseknek megfelelően a kijelölt bizottságok a könyvtárak állapotát a következő három vonatkozásban vizsgálták:

- a könyvtár vezetése, munkaszervezete, teljesítménye sajátos feladataihoz viszonyítva;
- a könyvtár helye és szerepe az egyetem és a hazai műszaki felsőoktatás rendszerében;
- a könyvtár feladatai a szocialista könyvtárügy és dokumentáció országos szervezetében.

E hármass viszonyítás lehetővé tette, hogy a vizsgált könyvtár helyzete és szolgáltatásai mindenkor fejlődésükben és összefüggésükben nyerjenek megvilágítást.

A bizottságok személyi összetétele a vizsgált könyvtár nagyságához és feladataihoz igazodott. Miskolcon HAVASI Zoltán könyvtárigazgató elnökletével 6 tagu, Budapesten dr. KOVÁCS Máté tanszékvezető professzor vezetése alatt 12 tagból álló és Veszprémben dr. HÉBERGER Károly könyvtárigazgatóval az élén 5 tagból álló bizottság működött. A három műszaki egyetemi könyvtár vizsgálatában résztvevő 26 személy közül 5 a felügyeleti szerveket /minisztérium, egyetem/ képviselte, 15 a társkönyvtárak és 6 fő a hálózati központ vezető szakemberei közül került ki. Kiemeljük, hogy a BMEK-át vizsgáló bizottságban 4 mérnök-szakember is szerepelt. Ezzel szemben nem találkoztunk a felülvizsgáló bizottságokban gazdasági-pénzügyi szakemberekkel, akik pedig jó szolgálatot tehettek volna a költségvetést, létszámfejlesztést stb. érintő javaslatok szerkesztésében. A kialakult gyakorlat szerint a pénzügyi-gazdasági revíziót az ellenőrzéssel megbízott egyetemi ill. minisztériumi revizorok külön végzik. Véleményünk szerint szükséges volna a kétféle ellenőrzés érintkező területeinek az összehangolása.

A módszertani felülvizsgálatot végző bizottságok tagjai az elnök által kijelölt munkamegosztásban az alábbi területeket vizsgálták:

- a könyvtár helyzete, feladatai, vezetés és tervezés, fejlesztés, munkaszervezet, kapcsolatok más szervekkel;
- személyzet, szakmai képzés, tudományos munka;
- hálózati és hálózatközi munka, módszertani tevékenység;

- a könyvtári állomány problémái, gyűjtőkör, gyarapítás, apasztás;
- a feldolgozó munka, katalógusok;
- olvasószolgálat;
- tudományos tájékoztatás és bibliográfiai munka.

A vizsgálatok lefolytatásának gyakorlati tapasztalatai alapján a bizottságok menetrendjében három periódus különböztethető meg:

I. Előkészületi munkák

- A vizsgálat szempontjainak megadása, munkarend és munkamegosztás megállapítása, az egyes bizottsági tagok feladatairól készítendő jelentések elkészítésének módja, határideje;
- a bizottság tagjainak tájékozódása a vizsgált könyvtár dokumentumai /beszámoló jelentések, munkatervek, statisztikák stb./ tanulmányozása útján;
- a vizsgált könyvtár vezetőjének és dolgozóinak tájékoztatása a vizsgálat céljáról, módjáról és lefolyásáról.

II. A vizsgálat folyamata

- Az egyes részterületek helyszíni tanulmányozása a vizsgált osztály, csoport vagy az egyéni munkahelyen, a társadalmi szervek, egyetemi személyek stb. meghallgatása, a vizsgálódásról jelentés fogalmazása;
- a bizottsági tagok egyeztetik tapasztalataikat, és kialakítják a közös álláspontot;
- a kollektív jelentés tervezetét a bizottság elnöke a könyvtár vezetője és a társadalmi szervek képviselőinek jelenlétében az érdekelt osztály stb. dolgozóival megvitatja.

III. Befejező munkálatok

- Az esetleges módosításokkal kiegészített és elfogadott jelentést az elnök a bizottság tagjainak jelenlétében a könyvtár dolgozóinak - szükséghez mérten kivonatosa - ismerteti;
- a vizsgálati jelentést az elnök megküldi a könyvtár felettes szerveinek /rektor, minisztérium/ és a szakfelügyeletet ellátó személyeknek /Könyvtár osztály, Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács/ és megőrzésre a Könyvtártudományi és Módszertani Központnak.

A vizsgált könyvtárak a felülvizsgálati jelentésben hozott határozatok és javaslatok végrehajtására intézkedési tervet készítenek.

A felügyeletet ellátó szervek feladata az intézkedési tervben foglaltak végrehajtásának időnkénti ellenőrzése.

A VIZSGÁLAT HATÁSA MISKOLCON

A miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Könyvtárát felülvizsgáló bizottság előtt ismeretesebbek voltak azok az ellentmondások, melyek az ország egyik új jelentős szocialista alkotásának, a miskolci egyetem fejlettségi fokán az oktató-kutató munka szakirodalmi szükségletei és a könyvtári apparátus alacsony hatásfoka között a vizsgálat időpontjában, 1961-ben fennállott. Állásfoglalásukat megkönnyítette a könyvtár kinevezett új vezetőjének tanulmánya a könyvtár helyzetéről, melyet a vizsgálatot folytató bizottság számára készített. /3/ Ez az előterjesztés helyes munkaprogramot és javaslatokat is tartalmazva elősegítette a bizottság munkáját. A megtartott felülvizsgálatról készült jelentés legfontosabb része a miskolci könyvtár számára rendkívüli létszámemelést javasolt. Részletesen kimutatta, hogy a meglévő létszám nem elegendő a könyvtár technikai funkcióinak ellátására sem és a szükséges fejlesztést indokolva felsorolta, hogy hány és milyen új állás betöltése indokolt. A vizsgálatkor a könyvtár létszáma 17 fő volt, a bizottság által igényelt fejlesztés 10 fő. A státuszok megszerzésében a könyvtárnak nagy erkölcsi támogatást jelentett a bizottság létszámemelésére vonatkozó javaslata, az igényelt állásokat megkapta, és azokat helyes káderpolitikával jó szakemberekkel töltötte be. Ma a miskolci NMEK létszáma 29 fő, tehát 2-vel meghaladja a vizsgálat által optimálisnak ítélt személyzetet.

A vizsgálat másik jelentős javaslata a könyvtár szervezetének kiépítésére vonatkozott: a NMEK szervezetét a bizottság szerint 2 osztályra kell bontani. Ma a könyvtár 3 osztályra tagozódva működik: ezek a Gyarapítási és feldolgozó osztály, az Olvasószolgálat és tudományos osztály, és a Különgyűjtemények osztálya. A fejlődés ütemét a Központi Könyvtár olvasóforgalmi adataival illusztráljuk: /4/

	1961	1964
Kölcsönzők és helybenolvasók száma	18 000	76 000
Kölcsönzött és helybenolvasott egységek száma	27 000	169 000

A hálózati központot vizsgáló jegyzőkönyv 4.3 pontjában a következőket találjuk a miskolci könyvtárra vonatkozólag: "A NME könyvtára az utóbbi években - különösen a közelmúltban lezajlott szakmai vizsgálat óta - erőteljes, mozgékony fejlődésnek indult. A megye és az egész iparvidék hálózatában komoly szerepet játszik, jelentős, az egyetem részéről megbecsült munkát végez. Mivel véleményünk szerint a könyvtár-hálózatok 7 évvel ezelőtt kiépített rendszerét nem lehet statikusan szemlélni, úgy véljük, elérkezett az ideje annak, hogy a miskolci könyvtár önálló központtá váljék, s így foglalja el új helyét a műszaki felsőoktatás könyvtári hálózatában." 1964-ben ez be is következett, a miskolci NMEK önálló hálózatként egyre növekvő ha-

tásfokkal látja el mindazon feladatokat, melyek mint egyetemi könyvtár és mint a bányászati és kohászati tudományági szakkönyvtárára a szocialista ipar fejlődésének könyvtári támogatásában reá hárulnak. A továbbfejlesztési program keretében elkészülő új könyvtáráépületével pedig a legkorszerűbben berendezett hazai nagykönyvtárak sorába lép.

FELÜLVIZSGÁLATI JAVASLATOK VÉGREHAJTÁSA A BUDAPESTI MŰSZAKI EGYETEM KÖZPONTI KÖNYVTÁRÁBAN

A hálózati központnak, a BMEK-nak módszertani felülvizsgálására 1963 március 26 - április 6 között került sor. A bizottság tagjai a vizsgálatról készített közel 100 oldalas részletes jelentésben számoltak be tapasztalataikról. A jegyzőkönyv végén 21 kiemelt javaslatban foglalták össze a BMEK fejlesztésére és munkája megjavítására tett észrevételeiket. A hálózati központ új vezetősége a felülvizsgálat határozatait állandó munkatervi programnak kezelte, így erőfeszítéseit siker koronázta, lényegében a javasoltakat aránylag rövid időn belül megvalósította, illetve a végrehajtásukat megkezdte.

A kiemelt javaslatokat három főcsoportra osztotta a bizottság. Sorrendben elsők és jelentőségében is legfontosabbak a műszaki felsőoktatási könyvtári hálózati korszerű továbbfejlesztésére vonatkoznak. A megváltozott körülményeknek megfelelő új szervezeti felépítés megvalósítása a legelső feladat. A miskolci NMEK 1964 február 1-ével külvölvált, és ez a változás a két műszaki egyetemi hálózat együttműködésének új formáit igényelte. A két egyetemi könyvtár 1964 márciusában szocialista szerződésben rögzítette a könyvtári munka területein egymás támogatását célzó megállapodásokat. A szerződés betartását féltékenként ellenőrzik, és eddigi tapasztalatok szerint a hálózatközi kapcsolatok változatlanul erőteljesek és gyümölcsözők.

Ismeretes a Győri Műszaki Egyetem felállítására vonatkozó kormányhatározat. Az új egyetem könyvtára természetesen a BMEK hálózatába tartozik, ezért elkészítettük a Győri Műszaki Egyetem Könyvtára létesítési programtervezetét; azt az egyetem illetékes szervei felülbirálták, és pártolólággal továbbították a Győri Műszaki Egyetem tervezésével megbízott Középpülettervező Vállalatnak. A könyvtáráépület programját az OKDT Könyvtáráépítési és Berendezési Szakbizottsága is megvitatta, és az alapterületre vonatkozó kisebb mérvű csökkentéssel elfogadta. A felülvizsgálat a BMEK feladatának javasolta a Győri Műszaki Egyetem Könyvtára részére 1964-től a hazai és külföldi könyvek és folyóiratok gyűjtését. E célból a két műszaki egyetem szakembereinek bevonásával a BMEK munkabizottságot alakított, amely az erre bízott keretből 1964-ben 15 000 devizaforint értékű könyvet rendelt meg és beszerzett 1240 kötet folyóiratot 148 787 Ft értékben, 1965-re pedig újabb 118 folyóiratot rendelt meg 8766 Ft ellenében.

A BMEK-ban már 1961 óta folyik az egykori Selmei Póiskola műemlékjellegű becses műszaki könyvtárának a feldolgozása. Mivel a selmei könyveket időközben Miskolcra szállították, a bizottság véleménye szerint az lenne a célszerű, ha ezt a munkát Miskolcon folytatnák és

fejeznék be. Mivel erre a miskolci NMEK nem vállalkozott, továbbfolytattuk a BMEK munkatársaira nagy megterhelést jelentő selmeci régi anyag feldolgozását külön munkában: összesen 39 136 könyv és folyóirat kötet leltárjegyzékbe vétele és a katalógusok/betűrendes, szak és raktári/készítése történt meg, és a teljes anyagot bejelentjük az OSZK Országos Központi Katalógusa részére is. A kész katalógusokat a tulajdonjog tisztázása után átadjuk a két érdekelt könyvtárnak: a miskolci NMEK-nak és a soproni Erdőmérnöki és Faipari Egyetem könyvtárának.

A felülvizsgálatot folytató bizottság figyelmét nem kerülte el a műszaki felsőoktatás legfiatalabb intézményeinek, a felsőfoku műszaki-ipari technikumok könyvtárainak ügye. A BMEK feladatául kapta e könyvtárak helyzetének felmérését azzal, hogy a szükséges intézkedések 1964-ben kidolgozhatók legyenek. A BMEK még 1963-ban megoldotta ezt a nagy körültekintéssel járó nehéz feladatot. Ehhez először 40 pontból álló kérdőívet szerkesztett és küldött szét az ország legkülönbözőbb városaiban működő 23 intézetnek. Majd a helyszíntre utazó munkatársainak beszámolóí alapján összesített helyzetképet készített. A felméréshez megszerkesztettük egy most alakult felsőfoku tanintézet könyvtárának általános tervét a szükséges férőhely, berendezés, költségvetés stb. adataival. /5/ A beszámolót az OKDT plénuma is megvitatta 1964 március 31-1 ülésén, és jóváhagyta. Bár jogszabály nem kötelez erre, mégis könyvtárunk sokirányú kötelezettsége mellett vállalta, hogy a felsőfoku technikumok könyvtárainak szakmai-módszertani segítségét nyújt, és a kialakuló könyvtárakat duplum és főlős anyagából gyarapítja. 1964-ben a technikumok kiválasztása alapján közel 3000 kötet könyvvel és 2000 kötet ill. füzet folyóirat-könyvjóváírással történt átengedésével támogattuk az új könyvtárakat. Megküldtük részükre a BMEK eddig megjelent valamennyi kiadványát, és folyamatosan ellátjuk őket a kiadásunkban megjelenő dokumentumokkal. Alapfoku szaktanfolyamunkon 1964-ben 8 technikum könyvtárosa vett részt. 1965-ben 4 vidéki technikum könyvtárosát képezzük ki.

A kiterjedt tanszéki könyvtárhálózattal rendelkező BMEK Hálózati Tanácsa rendszeresen megtartott ülésén a miskolci NMEK vezetője mellett az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központtal kötött együttműködési szerződésünk alapján a műszaki termelési könyvtárhálózat képviselője is részt vesz. Így a három fontos műszaki könyvtárhálózat koordinálási és kooperációs munkáját az üléseken is megvitathatjuk. E tanácskozások élénk lefolyása jelentékeny mértékben hozzájárult a hálózatok közös irányelveinek kialakításához. Példa az együttműködésre a Miskolcon 1965 márciusi ülésen a három hálózati központ határozata az egyetemi hallgatók irodalomkutatási gyakorlatának oktatására.

A BMEK-ban megtartott felülvizsgálati javaslatok második csoportja a Központi Könyvtár és a hálózat munkaszervezetének fejlesztésére vonatkozik. Ezzel kapcsolatban a BMEK újonnan megfogalmazott funkció-rendszerének megfelelő szervezeti szabályzatot és ügyrendet készített, és azt ideiglenes jelleggel életbeléptette. Szükséges át-csoportosításokkal kialakította új munkaszervezetét, műszaki szakemberek bevonásával részben sikerült megvalósítani a vertikális szervezés elveit: előszerzeményezés, szakozás és tájékoztatás feladatait

egy-egy gépészmérnök, vegyész, matematikus szakember látja el. A Központi Könyvtár szervezetében is jelentős változások történtek: a felülvizsgálati bizottság jelentésében foglaltaknak eleget téve a műszaki felsőoktatási hálózat könyvtárainak szélességben és mélységben növekvő feladatainak jobb intézése céljából megerősítettük és osztályá szerveztük hálózati és módszertani csoportunkat. Sikertült a tudományos tájékoztató és bibliográfiai osztályunk átszervezése is a könyvtárunkhoz kerülő új szakemberek beosztásával. A könyvtár segédüzemei, a fotolabor és mikrofilmtár, továbbá a könyvkötészet az igazgatóság közvetlen irányítása alatt mint önálló részlegek hatékonyabban működnek.

Elkészítettük a BMEK és hálózata 20 éves fejlesztési tervét, melynek legfőbb célkitűzése, hogy a mai 300 helyébe 800 személy részére biztosítson férőhelyet a kari olvasótermek és a központban létesülő szakolvasók felállításával. Az azonos profilu tanszéki könyvtárak intézeti könyvtárakká történő összevonása pedig a könyvtári munka színvonalát növeli, és a központosítás révén a gazdaságosság szempontjait érvényesíti. A könyvtári munka egyes területeire vonatkozó reformjavaslatainkat /gyűjtőkörök koordinálása, leltárrendszer egyszerűsítése, katalógusok szétválasztása stb./ szakmai vitákon meghívott külső szakemberek bevonásával megtárgyaltuk, és az elfogadott terveket fokozatosan megvalósítjuk. Jelentős előrehaladást értünk el a tájékoztatás területén: a hallgatók irodalomkutatási gyakorlatának hatékonyságát növelve bevontuk a gyakorlatokba a tankörvezető-oktatókat. Jelentős lépés volt a Felsőoktatási Szakirodalmi Tájékoztató c. referálólappal megindítása, amely a szakajtó és a megkérdezett egyetemi vezetők véleménye alapján hézgapótlónak nevezhető.

A vizsgálati javaslatok harmadik csoportja a BMEK kapcsolatainak fejlesztését célozza. Elsősorban az egyetem vezetőségével sikerült viszonyunkat elmélyíteni. Az egyetemi tanácsüléseken megvitatták a könyvtár problémáit, és az MSZMP egyetemi szervezete is tárgyalta tevékenységünket. Az oktatási reform hatékony támogatása meghatározó közeli és távlati feladatainkat. /6/ Ezek között megkülönböztetett helyet kap az audiovizuális eszközökre vonatkozó külföldi szakirodalom beszerzése.

Egészségesen fejlődnek kapcsolataink az ország legnagyobb műszaki könyvtárával, az OMKDK-val is. Közösös támogatás során a műszaki termelési hálózat több könyvtára részére készítettünk katalóguscédulákat a meglévő adrémalemeztárunkról történt sokszorosítással /a Láng gépgyár részére 10 000, a Fémipari Kutató Intézet könyvtárának 25 000 db cédulát adtunk át rendelésükre/. A felülvizsgálat javasolta a külföldi kapcsolatok kiépítését. E cél érdekében tagként csatlakoztunk - a M.M. és a Külügyminisztérium engedélyével - a Műszaki Egyetemi Könyvtárak Nemzetközi Szövetségéhez /IATUL = International Association of Technical University Libraries/.

A VESZPRÉMI VEGYIPARI EGYETEM KÖNYVTÁRÁNAK VIZSGÁLATA

A BMEK-ban tartott felülvizsgálat javasolta, hogy a miskolcihoz hasonlóan a Veszprémi Vegyipari Egyetem könyvtárát is vizsgálják meg.

A vizsgálati jelentés hangsúlyozza, hogy a Veszprémi Vegyipari Egyetem fontosságához mérten az egyetemi könyvtár továbbfejlesztése elengedhetetlen ahhoz, hogy funkcióinak megfelelően. Az 1964 május 4 - 15. között lefolytatott vizsgáldások után a bizottság előírta, hogy a VVEK részletes tervet dolgozzon ki a feltárt hiányosságok kiküszöbölésére. Feladatul tűzte ki továbbá az egyetemi könyvtár állományának /50 000 kötet/ növelését és az ehhez szükséges keret összeállítását. Rendezni kell a könyvtár munkaszervezetét és káderhelyzetét, ki kell építeni kapcsolatait a helyi könyvtárakkal és a műszaki szakkönyvtárakkal. A vizsgálati jelentés végrehajtására a VVEK intézkedési tervet /7/ dolgozott ki, amelyet a Hálózati Tanács megtárgyalt, és elfogadott. A terv értelmében 1965-től kezdődően elvégzi azokat a feladatokat, melyeket a vizsgálat részükre előírt. A hálózati központ a VVEK intézkedési tervében foglaltakat fontos hálózati feladatnak tekinti, és végrehajtásukat folyamatosan ellenőrzi.

+ +

A BMEK korábban megtartott felülvizsgálatáról nem maradt fenn dokumentum. Erről az 1963-ban készült jegyzőkönyv 4. oldalán a következőket olvashatjuk: "Sajnálatos, hogy a könyvtár 1952. évi módszertani felülvizsgálatáról készült jelentés sem a könyvtárban és az egyetemen, sem pedig a minisztériumban megtalálható nem volt. Így nem volt meg a lehetősége annak, hogy a két vizsgálat tapasztalatai összevethetők legyenek." A BMEK vezetősége okult ebből, és a második vizsgálata után 2 évvel elkészítette a vizsgálat javaslatainak végrehajtására vonatkozó összefoglalást. Az OKDT elnöke a beszámolónkra adott válaszában hangsúlyozta, hogy feltétlenül pozitíven kell értékelni azt az igyekezetet, amellyel a Könyvtár a javaslatokat mérlegelte és amellyel azok megvalósításán munkálkodott. Az elismerő szavak is igazolják a műszaki egyetemi könyvtárakban rendezett módszertani vizsgáldások eredményességét. Valóban a megvalósított javaslati pontok számbavétele azt mutatja, hogy a nagy körültekintéssel és szakértelemmel lefolytatott könyvtárvizsgálatok szükségesnek és hasznosnak bizonyultak, mivel határozataikkal és javaslataikkal e fontos tudományos könyvtárak fejlődését hatékonyan elősegítették.

— — —

— — —

BIBLIOGRÁFIA

- /1/ Jelentés a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem könyvtári hálózatának bizottsággal történő felülvizsgálásáról. 1961. nov.28-30. 17 l. Soksz.
- Jelentés a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának módszertani vizsgálatáról. /1963. március 26 - április 6./ 83 l. 4 mell.
- Jelentés a Veszprémi Vegyipari Egyetem könyvtárának módszertani vizsgálatáról. /1964 május 4-15./ 55 l.
- /2/ CSÜRY István: A hazai könyvtárvizsgálatok időszerű kérdései. = Magyar Könyvszemle. 1957. 1.sz. 1-13. l. - Potapov, M.: Hogyan ellenőrizzük a könyvtárak munkáját./Kak poverjat rabotu bibliotek/. = Bibliotekar, 1951. 10. 34-39 l./ OKK.f. 510. Brown, J.E.: Preliminary survey of science and technology libraries in Canada. = Canadian Library. 18.vol. 1962. 6.no. 260.p. Dux, W.: Aufgaben u. Wege internationaler Zusammenarbeit zwischen den Bibliotheken an Technischen Hochschulen u. Universitäten. = Zentralblatt f. Bibliothekswesen. 1965. 79.Jg. 1.no.
- /3/ ZSIDAI József: A Nehézipari Műszaki Egyetem könyvtárának és könyvtárhálózatának helyzete. Miskolc, 1961. október hó. 20 l. Soksz.
- /4/ A NME Központi Könyvtárának 1964. évi jelentése. Miskolc, 1965. 24 l. Soksz.
- /5/ MÓRA László: A felsőfoku ipari technikumok könyvtári helyzete. = Felsőoktatási Szemle. 1964. 4.sz. 215-219. l.
- /6/ HÉBERGER Károly - KÉKI Béla: Az oktatási reform hatása a BME Központi Könyvtárának fejlesztési terveire. = Felsőoktatási Szemle. 1964. 6.sz. 334-337. l.
- /7/ Intézkedési terv a Veszprémi Vegyipari Egyetem Könyvtárában tartott módszertani vizsgálat javaslatainak végrehajtására. Veszprém, 1964. 12 l.

+
+
+

К. ХЕБЕРГЕР - Л. МОРА:

Проверки в библиотеках технических университетов

Методические проверки в библиотечной сети технического высшего образования были проведены из-за общественной необходимости, по которой библиотечные аппараты должны расширяться в соответствии с возрастающими задачами общегосударственного технического развития и реформы обучения. В первую очередь в 1961 году была рассмотрена библиотека Технического университета тяжелой промышленности в г. Мишкольц, затем в 1963 году Центральная библиотека Технического университета Будапешта, и в 1964 году библиотека Химического университета в г. Веспрем.

Целью проверки была ориентация высших инстанций о положении библиотек, а также то, чтобы лучшие специалисты, библиотекари и инженеры, участвующие в работе комиссий, оказали помощь своими советами для улучшения работ этих библиотек. Комиссии рассматривали библиотеки с трех точек зрения:

- руководство, организация труда и достижения библиотек,
- роль библиотек в системе университетов и высшего образования,
- задача библиотек в общегосударственной организации социалистического библиотечного дела.

Отчеты о рассмотрении библиотек содержат подробные установления фактов вместе с предложениями для улучшения их работ. Рассмотренные библиотеки разработали план для осуществления предложений, затем отчитались об осуществлении их перед высшими инстанциями, предписавшими проверку. Результаты показали, что проверки, проведенные с большим знанием дела, значительно способствовали развитию библиотек технических университетов.

0

HEBERGER, K. - MORA, L.: Supervision of technical university libraries

The methodological supervision of the libraries in the high-grade technical education library network has been necessitated by the need to build up the library systems in co-ordination with the expanding duties of the national technical development and educational reform activity. First the library of the Miskolc University for Heavy Industry has been inspected in 1961, followed by the survey of the Central Library operated by the Budapest Technical University /1963/ and, subsequently, by that of the Veszprém Chemical University Library in 1964.

These investigations aimed at the information of superior authorities on the library situation, and to have the best librarian and engineering professionals participating in the committee work promote the advancement of these libraries. The committees inspected the libraries from three aspects:

- Library management, labour organization and performance,
- Importance of the library in the university and high-grade education system,
- Duties of the library within the national organization of the socialist library activity.

The reports composed on these library inspections contain detailed factual statements as well as the suggestions aiming at the improvement of the activity. The libraries thus inspected composed proper programs for the realization of the proposals referred to, then submitted reports on the actual realization of these proposals to the supreme authorities which have decided upon the supervision. Results show that the investigations conducted with great skill efficiently promoted the development of technical university libraries.

..